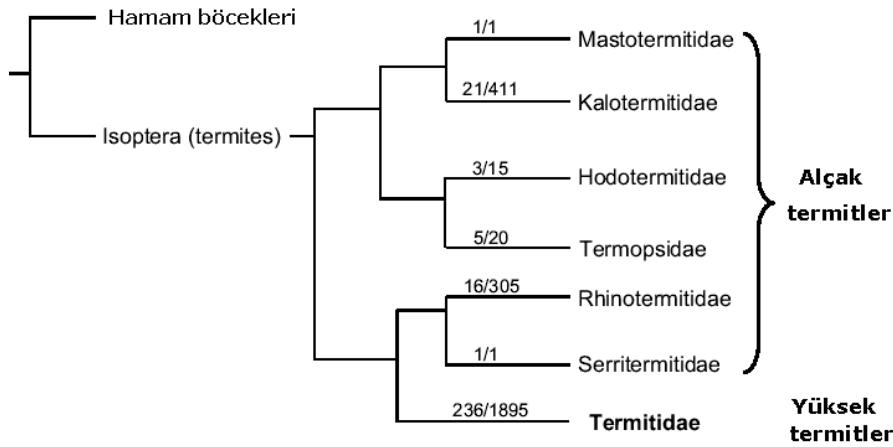

20. TERMİTLER

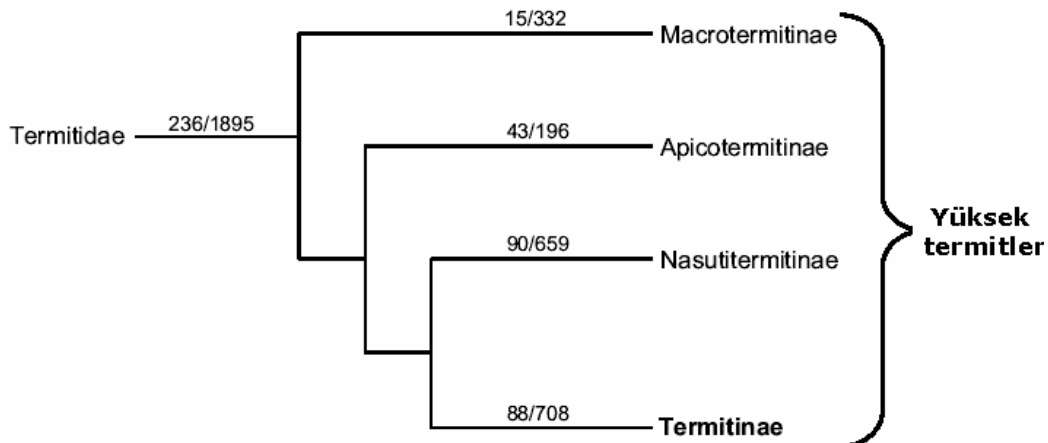
20.1.TERMİTLERİN TAKSONOMİK SINIFLANDIRILMASI

Termitler, *isoptera* sınıfına dahil olup, karasal ekosistem içerisinde yaşayan sosyal böceklerdir. Bunlar filogenesi* açısından hamam böcekleri ve peygamber böcekleriyle akrabadırlar. Termitler 281 takım ve 2600 dan fazla tanımlanmış türlerden oluşmaktadırlar. Günümüzde bunlardan 7 familya ve 14 alt familya tanımlanmasına karşın, bunların çok büyük kısmı (> %85) *Termitidae* familyasına ait türlerdir (Şekil 1).

Şekil 20.1. Yedi termit familyasının filogenesi ve birbirleri ile olan ilişkileri

Termitler, Filogenetik olarak yüksek ve alçak termitler diye 2 gruba ayrılmaktadır. Alçak termitler 6 familyadan oluşmakta yalnızca ot veya ağaç dokuları ile beslenmelerine karşın, yüksek termitler ise (*Termitidae*) toprak-yiyenler (*humivorous*), ağaç ve ot yiyenler (*Xylophagous*) ve fungus-yetiştiren türleri kapsamaktadır (Noirot, 1992). Yüksek termitler özellikle bitkisel artıklarının parçalanması ve ayrıştırılması ile humifikasyon süreçlerinde önemli rol oynamaktadırlar.

Şekil 20.2. Yüksek termitlerin 4 alt familyasının filogenesi

Termitlerin ülkemizde temsilcisi bulunan familyaları ise aşağıda verilmiştir.

* Filogenesi : bir böceğin en ilkel halinden en son haline gelinceye kadar geçirdiği değişimler

“TOPRAK BİYOLOJİSİ”
DERS NOTLARI
Prof.Dr.Rıdvan KIZILKAYA
Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Ziraat Fakültesi
Toprak Bilimi ve Bitki Besleme Bölümü, Samsun

1. Familya: *Kalotermitidae* termitler = Kuru odun termitleri

Bunlar, *Mastotermes* den türemiş ilkel bir familya olup, toprakta yoğun olarak yuva yapmamalarına karşın daha çok kuru odunlarda yuva yaparlar. Bunların bazı türleri canlı bitkilere saldırmaktadır. Bir çok türü odun zararlısıdır. Bu familyaya ait termitlerin ülkemizin Akdeniz, Ege ve Marmara'nın kıyı kesimlerinde sadece tek türü (*Kalotermites flavicollis*) saptanmıştır. Bu türün boyları 6-6.5 mm'dir.

2. Familya: *Rhinotermitidae* = Burunlu Termitler

Bu familyaya ait termitler, Altı alt familyaya ayrılmıştır. Bunların hemen hepsi toprak altında yaşamakta olup ülkemizde yaşayan türü ise *Riculitermes lucifungus*'dur. Özellikle Akdeniz civarındaki ülkelerde bulunmakla beraber ülkemizin hemen her tarafında yaygındırlar. Bunların vücut uzunluğu 10-12mm olup genellikle ölü odunlarla beslenmektedirler.

3.Familya: *Hodotermitidae*

Bu familyaya ait termitler, İndomalezya ve Etopya'da yayılmış olmalarına karşın ülkemizde Güneydoğu Anadolu'da yaygın olarak bulunduğu, özellikle Adana ve Siirt dolaylarında (*Anacanthotermes ubachi*) tespit edildiği kabul edilmektedir. Bunlar (*Hodotermes*), toprak altına yuvalarını yapmaktadırlar ve toprak yüzeyine çıkarak otları yuvalarına taşımaktadırlar.